ประโยค ๑ - ๒
แปล มคธเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

แปล โดยพยัญชนะ

๑. มนุสฺสา สนฺนิปติตฺวา “กิเมตํ มหาทุคฺคตาติ ปุจฺฉึสุ ฯ โส ตมตฺถํ อาโรเจสิ ฯ เต เวยฺยาวฏิกํ ปุจฺฉึสุ “สจฺจํ กิร สมฺม ตยา เอส ‘ภตึ กตฺวา เอกสฺส ภิกฺขุสฺส ภิกฺขํ เทหีติ สมาทปิโตติ ฯ “อาม อยฺยาติ ฯ “ภาริยํ เต กมฺมํ กตํ, โย เอตฺตเก ภิกฺขู สํวิทหนฺโต เอตสฺส เอกํ ภิกฺขุํ นาทาสีติ ฯ โส เตสํ วจเนน มงฺกุภูโต ตํ อาห “สมฺม มหาทุคฺคต มา มํ นาสยิ, อหํ ตว การณา มหาวิเหสํ ปตฺโต, มนุสฺสา ปณฺเณ อาโรปิตนิยาเมน อตฺตโน อตฺตโน ปตฺตภิกฺขู นยึสุ, อตฺตโน เคเห นิสินฺนภิกฺขุํ นีหริตฺวา เทนฺโต นาม นตฺถิ, สตฺถา ปน มุขํ โธวิตฺวา คนฺธกุฏิยเมว นิสินฺโน, ราชยุวราชเสนาปติ-อาทโย สตฺถุ คนฺธกุฏิโต นิกฺขมนํ โอโลเกตฺวา นิสินฺนา ‘สตฺถุ ปตฺตํ คเหตฺวา คมิสฺสามาติ, พุทฺธา นาม ทุคฺคเต อนุกมฺปํ กโรนฺติ, ตฺวํ วิหารํ คนฺตฺวา ‘ทุคฺคโตมฺหิ ภนฺเต, มม สงฺคหํ กโรถาติ สตฺถารํ วท; สเจ เต ปุญฺญํ อตฺถิ, อทฺธา ลจฺฉสีติ ฯ โส วิหารํ อคมาสิ ฯ อถ นํ อญฺเญสุ ทิวเสสุ วิหาเร วิฆาสาทภาเวน ทิฏฺฐตฺตา ราชยุวราชาทโย “มหาทุคฺคต น ตาว ภตฺตกาโล, กสฺมา อาคจฺฉสีติ อาหํสุ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. โส “ชานามิ สามิ ‘น ตาว ภตฺตกาโลติ, สตฺถารํ ปน วนฺทิตุํ อาคจฺฉามีติ วทนฺโต คนฺธกุฏิยา อุมฺมาเร สีสํ ฐเปตฺวา ปณฺจปฺปติฏฺฐิเตน วนฺทิตฺวา “ภนฺเต อิมสฺมึ นคเร มยา ทุคฺคตตโร นตฺถิ, อวสฺสโย เม โหถ, กโรถ เม สงฺคหนฺติ อาห ฯ สตฺถา คนฺธกุฏิทฺวารํ วิวริตฺวา ปตฺตํ นีหริตฺวา ตสฺส หตฺเถ ฐเปสิ ฯ โส จกฺกวตฺติสิรึ ปตฺโต วิย อโหสิ ฯ ราชยุวราชาทโย อณฺณมณฺณสฺส มุขานิ โอโลกยึสุ ฯ มหาทุคฺคตสฺส สตฺถารา ทินฺนปตฺตํ หิ โกจิ อิสฺสริยวเสน คเหตุํ สมตฺโถ นาม นตฺถิ ฯ เอวํ ปน วทึสุ “สมฺม มหาทุคฺคต สตฺถุ ปตฺตํ อมฺหากํ เทหิ, เอตฺตกนฺนาม สหสฺสํ วา สตสหสฺสํ วา เต ธนํ ทสฺสาม, ตฺวํ ทุคฺคโต ธนํ คณฺห, กินฺเต ปตฺเตนาติ ฯ มหาทุคฺคโต “น กสฺสจิ ทสฺสามิ, น เม ธเนน อตฺโถ, สตฺถารํเยว โภเชสฺสามีติ อาห ฯ อวเสสา ตํ ยาจิตฺวา ปตฺตํ อลภิตฺวา นิวตฺตึสุ ฯ ราชา ปน “มหาทุคฺคโต ธเนน ปโลภิยมาโนปิ สตฺถุ ปตฺตํ น เทติ, สตฺถารา จ สยํ ทินฺนํ โกจิ คเหตุํ น สกฺโกติ, อิมสฺส เทยฺยธมฺโม นาม กิตฺตโก ภวิสฺสติ, อิมินา เทยฺยธมฺมสฺส ทินฺนกาเล สตฺถารํ อาทาย เคหํ เนตฺวา มยฺหํ สมฺปาทิตํ อาหารํ ทสฺสามีติ จินฺเตตฺวา สตฺถารา สทฺธึเยว อคมาสิ ฯ สกฺโกปิ เทวราชา ยาคุภตฺตปณฺณาทีนิ สมฺปาเทตฺวา สตฺถุ นิสีทนารหํ อาสนํ ปณฺณาเปตฺวา นิสีทิ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ๑ - ๒
แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อ.มนุษย์ ท. ประชุมกันแล้ว ถามแล้วว่า ดูก่อนบุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่ อ.เหตุ นั่น อะไร ดังนี้ ฯ อ.บุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่ นั้น บอกแล้ว ซึ่งเนื้อความ นั้น ฯ อ.มนุษย์ ท. เหล่านั้น ถามแล้ว ซึ่งบุรุษผู้ประกอบแล้วด้วยความขวนขวายว่า ดูก่อนสหาย ได้ยินว่า อ.บุรุษผู้ถึงแล้ว ซึ่งยากใหญ่ นั่น อันท่าน ชักชวนแล้วว่า อ.ท่าน กระทำแล้วซึ่งการรับจ้าง จงถวาย ซึ่งภิกษา แก่ภิกษุ รูปหนึ่ง ดังนี้ จริงหรือ ดังนี้ ฯ อ.บุรุษผู้ประกอบแล้วด้วยความขวนขวาย นั้น กล่าวแล้ว ว่า ข้าแต่เจ้า ท. เออ อ.บุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่นั้น อันเราชักชวนแล้ว จริง ดังนี้ ฯ อ.มนุษย์ ท. เหล่านั้น กล่าวแล้ว ว่า อ.กรรม อันหนัก อัน- อ.ท่าน ใด จัดแจงอยู่ ซึ่งภิกษุ ท. ผู้มีประมาณเท่านี้ ไม่ได้ให้แล้ว ซึ่งภิกษุ รูปหนึ่ง แก่บุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่ -ท่าน นั้น กระทำแล้ว ดังนี้ ฯ อ.บุรุษผู้ประกอบแล้วด้วยความขวนขวายนั้น เป็นผู้เก้อเป็นแล้วเป็น เพราะคำของมนุษย์ ท. เหล่านั้น กล่าวแล้ว กะบุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่นั้นว่า ดูก่อนบุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่ ผู้เป็นสหาย อ.ท่าน อย่ายังข้าพเจ้าให้ฉิบหายแล้ว อ.ข้าพเจ้า ถึงแล้ว ซึ่งความลำบากใหญ่ เพราะเหตุแห่งท่าน อ.มนุษย์ ท. นำไปแล้ว ซึ่งภิกษุผู้ถึงแล้ว ท. แก่ตน แก่ตน โดยทำนอง แห่งภิกษุ อันข้าพเจ้ายกขึ้นแล้ว ในหนังสือ อ.บุคคลชื่อว่า ผู้นำออก ซึ่งภิกษุผู้นั่งแล้ว ในเรือนของตน แล้วจึงให้อยู่ ย่อมไม่มี ก็ อ.พระศาสดา ทรงล้างแล้ว ซึ่งพระพักตร์ ประทับนั่งแล้ว ในพระคันธกุฎีนั่นเทียว อ.อิสรชน ท. มีพระราชาและพระยุพราชและเสนาบดีเป็นต้น นั่งแลดูแล้ว ซึ่งการเสด็จออก จากพระคันธกุฎี แห่งพระศาสดา ด้วยอันคิด ว่า อ.เรา ท. ถือเอาแล้ว ซึ่งบาตร ของพระศาสดา

จักไป ดังนี้, ชื่อ อ.พระพุทธเจ้า ท. ย่อมทรงกระทำ ซึ่งความอนุเคราะห์ในบุคคลผู้ถึงแล้วซึ่งยาก, อ.ท่าน ไปแล้ว สู่วิหาร จงกราบทูล กะพระศาสดาว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อ.ข้าพระองค์ เป็นผู้ถึงแล้วซึ่งยาก ย่อมเป็น อ.พระองค์ขอจงทรงกระทำซึ่งความสงเคราะห์ แก่ข้าพระองค์ ดังนี้ถ้าว่า อ.บุญ ของท่านมีอยู่ไซร้ อ.ท่าน จักได้ แน่แท้ ดังนี้ ฯ อ.บุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่ นั้น ได้ไปแล้ว สู่วิหาร ฯ ครั้งนั้น อ.อิสรชน ท. มีพระราชาและพระยุพราชเป็นต้น ตรัสแล้วว่า ดูก่อนบุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่ อ.กาลนี้ เป็นกาลแห่งภัตร ย่อมเป็น หามิได้ ก่อน อ.เจ้า ย่อมมา เพราะเหตุไร ดังนี้ กะบุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่ นั้น เพราะความที่แห่งบุรุษผู้ถึงแล้วซึ่งยากใหญ่นั้น เป็นผู้อันตนเห็นแล้ว โดยความเป็นแห่งบุคคลผู้เคี้ยวกินซึ่งวัตถุอันเป็นเดน ในวิหาร ในวัน ท. เหล่าอื่น ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. มหาทุคคตะนั้น กราบทูลว่า ข้าแต่นาย ข้าพระองค์ทราบอยู่ว่า ยังไม่ใช่เวลาภัตรก่อน แต่ข้าพระองค์มาก็เพื่อถวายบังคมพระบรมศาสดา ดังนี้ จึงซบศีรษะลงที่ธรณีพระคันธกุฎี ถวายบังคมด้วยเบญจางคประดิษฐ์ กราบทูลว่า ผู้ที่ยากจนกว่าข้าพระองค์ในพระนครนี้ไม่มี พระพุทธเจ้าข้า ขอพระองค์ทรงเป็นที่พึ่งแก่ข้าพระองค์เถิด ขอทรงทำความสงเคราะห์ แก่ข้าพระองค์เถิด ฯ พระบรมศาสดาทรงเปิดประตูพระคันธกุฎี ทรงนำบาตรมาประทานในมือของเขา ฯ เขาได้เป็นเหมือนบรรลุจักรพรรดิสิริ ฯ พระเจ้าแผ่นดินและยุพราชเป็นต้น ต่างมองหน้ากันและกัน ฯ แท้จริง ใครๆ ชื่อว่าสามารถเพื่อจะรับบาตรที่พระบรมศาสดาประทาน แก่มหาทุคคตะด้วยอำนาจความเป็นใหญ่ หามีไม่ ฯ แต่พระเจ้าแผ่นดินและพระยุพราชเป็นต้นเหล่านั้น กล่าวอย่างนี้ ว่า เพื่อนมหาทุคคตะ ท่านจงให้บาตรของพระบรมศาสดาแก่พวกเรา พวกเราจักให้ทรัพย์

ชื่อมีประมาณเท่านี้ คือ พันหนึ่งหรือแสนหนึ่ง แก่ท่าน ท่านเป็นคนเข็ญใจ จงเอาทรัพย์เถิด ประโยชน์อะไรของท่านด้วยบาตรเล่า ฯ มหาทุคคตะ ตอบว่า ข้าพเจ้าจักไม่ให้ แก่ใครๆ ข้าพเจ้าไม่มีความต้องการด้วยทรัพย์ จักขอให้พระบรมศาสดาเท่านั้นเสวย ฯ ชนทั้งหลายที่เหลือ อ้อนวอนเขา ไม่ได้บาตรแล้ว จึงกลับไป ฯ ฝ่ายพระเจ้าแผ่นดิน ทรงดำริว่า มหาทุคคตะ แม้ถูกเขาหลอกล่อด้วยทรัพย์ ก็ไม่ให้บาตรของพระบรมศาสดา ก็ใครๆ ไม่อาจจะรับบาตรที่พระบรมศาสดาประทานแล้วด้วยพระองค์เองได้ ธรรมดาว่าไทยธรรมของมหาทุคคตะนี้ จักมีประมาณเท่าไรในเวลามหาทุคคตะนี้ถวายไทยธรรมเสร็จแล้ว เราจักนำพระบรมศาสดาไปยังเรือน ถวายอาหารที่เขาจัดไว้สำหรับเราดังนี้แล้ว จึงได้ตามเสด็จไปพร้อมด้วยพระบรมศาสดาทีเดียว ฯฝ่ายท้าวสักกเทวราช จัดภัตตาหารมีข้าวต้มข้าวสวยและผักเป็นต้น พร้อมมูลแล้วปูอาสนะที่สมควรเป็นที่ประทับแห่งพระบรมศาสดา แล้วทรงนั่ง ฯ
